

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.за Црну Гору БРОЈ 10 ПАРА
за СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРАЛИСТ ИЗЛАЗИ
СРИЈЕДОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Vjesnik“ Cetinje (Montenegro)

Рукописе ваља слаати Уредништву „Вјесника“
а претплату и огласе Администрацији
Огласи се наплату по погодби

Генерал-фелдмаршал Николај Николајевић Старији.

У прошлим бројевима нашег листа јавили смо о великим свечаностима у Петрограду приликом откривања споменика Великом Кнезу Николају Николајевићу Старијем. Као што се наши читаоци сјећају из телеграма, и наша отаџбина је учествовала, уз остале балканске државе, на тој прослави, и нарочито изасланство положило је у име Његова Величанства и Краљевске Владе вијенац на споменик, у знак пиетета и благодарности према великом руском војсковођи.

Данас ћемо наше читаоце подсети на неколико биографских података о Великом Кнезу и генералу фелдмаршалу руске војске.

I

28. јула 1831. цар Никола I враћао се у Петроград из Новгорода гдје је лично угушио буну војних насељеника, несрећно дјело грофа Аракчева. Неколико сати иза цара повратка у Царскоје Село родио му се син Никола. Исти дан писаше цар, сав радостан, грофу П. А. Толстоју: »Бог ме је наградио за мој пут у Новгород«.

Млади Велики Кнез растао је под надзором царице мајке, а касније је почео да се бави његовим образовањем генерал А. И. Филосовов који му је придан за учитеља.

Начела војног васпитања, заједно са својим братом Михаилом, добио је од самог оца. Послије су обојица послани у војни корпус гдје је Велики Кнез живио истим животом и у истим приликама као и остали његови другови. Сам цар је запретио да не смију да му се у школи исказују икакве почести и да се чини и најмања разлика у поступању између њега и његових другова. Захваљујући томе начину васпитања, у Великом Кнезу развиле су се врлине простосрдчности, које га нијесу напуштале до краја његова живота.

Озбиљан школски рад почео је за Николаја Николајевића 1839. по плану који је израдио чувени руски pjesник В. А. Жуковски. У научном циљу, он је пропутовао неколико пута Русију и исто тако у неколико махова ишао у иностранство.

За све то вријеме, Николај Николајевић са својим братом живио је врло скромно у три мале собе у којима су спавали на тврдим, уским постељама.

Кад је, 1852. постао пунољетан, завршено је било његово школско учење. Велики Кнез је тада произведен за генерала и назначен инспектором женија и командантом гардијске кавалеријске бригаде.

Двије године иза тога, плануо је несрећни Севастопољски Рат, кад је Русија имала да се славно и часно бори против удружене Европе. Дошла је опсада Севастопоља. Требало је подићи дух војске. Цар је ријешо да пошаље у опседнуто мјесто своја два сина Николаја и Михаила, наредивши им да дијеле »све муке и све опасности« са браниоцима Русије.

»Ако запрети опасност, писао је Цар главном командујућем књазу Горчакову, не треба подићи да бјеже, већ треба да дају пример. Немој их због тога и говори сам само истину. Нека њихово присуство замисли мене међу вама«.

Млади Велики Кнез стигао је у Севастопољ уочи Инкерманске битке. И ако није спавао путем цијелу ноћ, опет је устао прије свих осталих. Одмах је пошао на најопасније мјесто и остао читаво вријеме изложен јакој артиљеријској и пушчаној ватри. Гранате које експлодираше пред његовим ногама, свега су га засуле земљом. Сјутра дан је писао пријестолонаследнику, своме брату, будућем Цару Александру II, овако:

»На нашу несрећу, први бој у којему смо нас двојица учествовали, свршио се са одступањем. Узрок томе ваља тражити што команданти нијесу умјели командовати и услед чега је настао велики неред и забуна.« Писмо се завршавало: »Опрости што је ово писмо овако рђаво написано: палба је велика и не да писати с пажњом.«

Велики Кнез, заједно с братом, предавао је царску благодарност храбрим браниоцима Севастопоља на свима бастионима, под кишом граната. На Малаховском Редуту, одакле су Велики Кнежеви посматрали бој, два морнара који су, један тренутак пошто су се они измакли, стали на њихово мјесто, били су одмах убијени. Држање и храброст Великих Кнежева у бојевима много је обрадовало срце Царево и он их је одликовао крстовима Св. Ђорђа.

Пошто се царица била разболела, Велики Кнез Николај Николајевић морао се вратити са братом у Петроград, али чим је прошла криза, њих обојица су похитали вратити у Севастопољ који је јуначки одолијевао бијесу савезника.

Тада је Николај Николајевић именован од Цара инспектором саперских радова на утврђењима на северној страни Севастопоља: од Махневине до Брза до Константиновске батерије. Одмах се показао резултат рада Великог Кнеза: за мјесец дана је та утврђена била потпуно утврђена и оборуђана са више од 200 топова.

Његов војни жар прекинула је, али само за један тренутак, смрт Николе I, и он је морао похитати на очев гроб. Император Александар II именован је свога заслужног брата чланом Државног Савета. Али, пошто се рат продужио, Николај Николајевић је узео за

своју дужност да се брине о заштити и одбрани Финландије. Он сам лично утврђивао је приступ Виборгу од стране Франсунда и испитивао бојну спремност Кјуменгорда, Фридрихсхама, Свеборга, Абоа, Товастуса и Тамерфорса.

Пошто се вратио с тога пута, остао је међу војском која се налазила код Нарве гдје је утврђивао позиције у селу Брони за случај непријатељског нападаја. Иза тога, још једном је одлазио ради утврђења батерија у Виборг који су Енглези бомбардовали.

1856. послје рата, Николај Николајевић примио је на себе дужност генералног инспектора женија.

Те године се оженио са принцем Александром Петровном Олденбургском са којом је имао два сина: Великог Кнеза Николаја Николајевића, садашњег главнокомандујућег гарде и петроградског војсковође, — и Великог Кнеза Петра.

1859. Николај Николајевић био је назначен командантом гардијског кавалеријског резервног корпуса и са свим жаром је почео радити на реформи руске кавалерије, настојећи да се што прије та реформа у живот приведе. Затим је, 1864. примио на себе командовање цијелом гардом и био именован генералним инспектором све руске кавалерије.

На тај начин, на челу руске одбране војске, стајао је човек који је у ситнице познавао војску и војну службу и који је, уз своју високу војну спрему, прошао лично на терену тешку и мучну ратну школу. Дигао је руску кавалерију, нарочито, на висину на којој никада дотле није била; сам коњаник од природе и посједник коњушница, увео је у коњицу нове расе које су омогућиле руској кавалерији необичну брзину кретања.

Из овога што смо до сада, у најкрупнијим потезима, навели, би-

је рад одмах започет након што је Црна Гора склопила с Турском мир, али је морао бити прекинут упадом арбанашких банда. Застој је трајао до прије неколико дана, а сада се опет наставило започето и лијепо се напредује, па је наде, буду ли дозвољавала финансијална средства, да ћемо до прољећа овуда имати лијепе колске путове.

Пут који се проводи кроз нове крајеве, морао је бити трасиран по новоме плану, јер се ниједан од постојећих у турско доба није могао згодни употриједити. Прије нашег рата, то се данас види, сви су били трасирани мало по случају, мало по потреби и удобности становника: људи и животиње, једни по трговинама других, пењаху се по странутицама, које се мало по мало проширише, учврстише и продужише док не постадоше мали путови, вијугави амо-тамо, горе-доље, по падинама планина, да се на даљини од неколико километара састану са другим таквим путевима који воде мрежовито, преплићујући се по цијелој новој Црној Гори. Главни путови, који силазе у нећа тржишта Пљевље, Бијело Поље, Беране, Тузи, Плав, Гусиње, Пећ и Баковицу, били су трасирани и издржани проласком каравана. Али и сви су слични онима првима, то су све цесте трасиране инстинктом, а не проведене вољом.

Путујући из старе границе до Баковице, најкраћим смјером преко Пећи, морате двије ноћи проспавати на путу. Тако и

мене са мојим сунутицима затекла друга ноћ недалеко од Баковице.

На зеленом брежуљку, под којим се утаборио један одред црногорске војске, опазимо хан и унутро се тамо. Ниска, али доста дуга, приземна кућица. Прије србијански а сада црногорски часници претворилише тај хан у прави хотел, наравно примитивног комфора. У малој собици скупило се лијепо друштво часника око округле трпезе на којој се пушила топла вечера. Међу њима је било неколико мојих зналица, па и ја сједнем к њима. Ни најмање ме не зачуди, када опазих у њиховом друштву једног енглеског новинара а до њега лијепу пратилицу. Рекох: не зачуди ме — јер Енглези налазито куда год кренете. А сада, послје рата, поплавише наш полуоток, па их има доста и у нашим крајевима. Редакција га је за вријеме рата послала на Балкан; задржао се дуже, да проучава крај, а да му не буде досадно, путује заједно с оном лијепом француском колегицом.

У томе хану свидјело ми се друштво, па се зауставих неколико дана. Један духовити часник растумачи господару хана, како је особита част за његовог крчму, што ју је посјетио један енглески новинар и савјетова га да прозове тај хан »Hotel des Etrangers« — и данас ми се кочи тај натпис великим црним писменима над уским вратима ове ниске горске потлеушице. Не буде ли тај Арбанас глуп,

препородом овога краја, он би збиља могао бити власником, на том истом брежуљку, великог хотела са свим модерним комфором којему ће пристајати онај звучни натпис! И гледаће с висине нас, немијаче његовог данашњег »хотела«.

Човек на путу, специјално оваквом путу, нема захтјева за удобност, већ је задовољан када нађе мало одмора и у оваквом сиромашном хану, ма да тај коњак скупо — и прескупо — плати. Арбанашки горостас, сигурији на свом брежуљку од судбених позива и параграфа, гули госте, па и онда када су ти у униформи, гули и краде, а могло би се рећи, да им се и руга са својим вјечито истим одговорима. Ако се усудите замјерити да се два кухана јаја нијесу нигдје плаћала круну, а да друге цијене и не спомињемо, одговара мирно: »Тако је било у турско доба! — Што да одговорите, но да пожелите да чим прије нестане сваког трага турском земану — и да платите без приговора поднесени рачун.

Те се вечери задржих код стола у друштву веселих часника и наших странаца до касно у ноћ. Бијач уморан, али кад легох не спавах дуго. У цик зоре пробуди ме пјесма под прозором:

Цип, цип, цип, цироо, цироо, ципи, ципп, Ципп, циуралоо, циуит, циуит, циуит.

Цироодле, додле ооо, оо!

У којему је језику испјевана та пјесма, драги читаоче, не знам и уз најбољу вољу

ПОДЛИСТАК

ШЕЋЊЕ ПО НОВОЈ ЦРНОЈ ГОРИ.

Око Баковице.

Занимљиво је путовати по крајевима који су до јуче били позорица, на којој се одиграла трагедија једнога царства, али не бих савјетовао ниједном путнику који би из забаве кренуо у ове стране, да поддузме онај пут, прије но што се уредне саобраћајна средства, јер ће бити на стотину мука. Тегобе пута дјелују много на прве утиске нових видика, јер управо оне привлаче човјека да мисли само о крају којим путује — али су неугодне.

Лијепна широка цеста која води кроз Црну Гору, одмах код старе црногорско-турске границе свршава, и даље путујете странутицама и путевцима скоро непроходним. Тек ту и тамо, око повећих вароши, нешто су цесте поправљене од ослобађајуће војске, као и у оним предјелима куда је она пролазила. Поправила је на брзу руку за своје потребе, али то је тако солидан рад, да би могао — када би био свуда проведени — задовољити прве захтјеве комуникационих средстава.

Влада је увидјела да је то прва тачка у програму њезиног реформаторског рада у новим крајевима, па је, уз отварање школа, одмах приступила томе послу. Тај

ће јасно, зашто је 1877—8 глас руске армије и глас руског народа једнодушно указао на Великог Кнеза Николаја Николајевића као на свога вођу.

Како је у Арбанији

Скадар, јануара 1914. г.

Знам да би вас највише занимало да пишеш о сензационом искривању Турака у Валону. На жалост, између нас и Валоне засио је Есад паша те немамо телеграфске везе са Валомом а у Драчу се чак ни писма из Валоне не разносе. Као што видите, консолидоване прилике! О свему се врло мало зна, једино се говори да су многи угледни Валонци умјешани у ствар, а «Тарабоша», скадарски лист, тврди да су И. Кемал и његова влада знали за читав комплот те позива Арбанасе да се отресе свих таквих људи (ко би онда остао у Арбанији?)

Прије десетак дана разнио се глас да је у Љешу готово све за међусобну борбу т. ј. да ће Цоку напасти на Ват Мараша. Ствар је у овоме: Бето Цоку је прогласио себе за управника Љеша чим је српска војска напустила то мјесто. Кад су пак Црногорци напустили Сан Ђовани ди Медиа, он је и то «заузео».

Међутим ово његово господарство над Медовом није се допало Ват Марашу, који је поглавица Шкрелја. Зимовник је њему и његовом племену по брдима око Медиа. Он је рачунао, да бар зими њему припада управа т. ј. царина са медовске царинарнице. Чим је Бето Цоку «уцокан», наслиједио га је његов брат Дед Цоку. Он је био мање обазрив, те кад је ту скоро отишао у Валону. Ват му заузео царинарницу медовску и то јави гувернеру Скадра Филипу изјављујући, да се покорава њему — али да не признаје хајдуке из Љеша. Морао је гувернер ићи да спријечи крвопролиће и одредио је једног енглеског и по једног аустројског и талијанског официра као његове помоћнике и 40 међународних војника да управљају Љешом и Медовом.

Тако се тамо заврши Љешка арбанашка владавина, бар за сад.

Ту скоро сам читао неки «интервју» Дед Цоку у бечким и талијанским новинама у коме каже да он може имати увидјек 20000 бораца! Смјешно је то и помислити свакоме који га познаје. У српском арбанском одреду познају њега добро, јер је онда тај арбанашки магнат служио као реквизиитор коња за ношење муниције. Онда бјеше млађи од најмлађег каплара, сада ево га гдје хоће да буде нека сила. Можда би могао купити 50 до 100 људи, али не знамо коме је то требало да се каже како има у Арбанији људи који могу купити 20.000 бораца.

Таман г. Филипс заврши ову ствар, кад му се већ јавља друга неприлика. Услед тога што је Есад паша расписао пет наполеона награде и бесплатан стан и храну за сваког посјетника из Сјeverне Арбаније, њему су поврјели, наравно, Малисори свих могућих племена. Ништа нијесу помагале клетве и пријетње поповске, па ни самих владица. Свијет је све више и више навалљавао. А и зато да се не пропушта све бесплатно, још и у готову! Мање обавијештени људи нарочито странци зинули у чуду и праве комбинације и у томе иду дотле као да ће се Есад прогласити за књаз Арбаније.

Међутим ствар је много простија него што изгледа. Есад види да ће Вид доћи у

Арбанију, па да би створио себе неопходним и најјачим фактором у будућем режиму, он ради на тренутном задобијању народних симпатија и нашао је, као што видите, најбоље, звечеће, средство за убјеђивање. За то му даје могућности приход са царинарнице у Драчу о коме не мора никоме давати рачуна.

Свакако је занимљиво да овдашњи муслимански лист на турском језику, «Сед-и Милет» («Глас Народа») отворено пише да Вид не треба Арбанији која је муслиманска, а муслимани имају свога калифу који ће водити и даље о томе бригу! Због овога је гувернер вароши позвао власника и уредника Сулејман ефендију Аливодића (родом из Црне Горе), ухапсио га, а редакцију и списе конфисковао.

На ово муслимански прваци изјаве: да ће чаршину затворити, ако га не пусте. И ако су са извјесних страна отворено утицали на гувернера, ипак овај пусти још исто вече уредника, а штамарију сјутрадан дозволи рад.

Питање које највише данас занима Скадрани, несумњиво је питање, хоће ли Скадар бити пријестоница?

Католици кукају, моле и преклињу: једни обијају прагове аустројског, други талијанског конзулата. Муслимани пак говоре свуда и јавно, да би боље било да Скадар буде црногорски, него арбанашки, ако не постане пријестоница Арбаније.

Ипак се ни у томе не слажу до краја, јер док католици криве Есад пашу, дотле муслимани тврде да су католици криви што варајући између Аустрије и Италије изгубише њихове симпатије за Скадар.

Клуб арбанашки још не може да ради. Али, ни муслимани немају одлучности у спровођењу својих захтева. Заставу и манифестације су морали одложити због наредбе гувернера, којом су забрањене све манифестације и скупови без знања и дозволе његове. Сад је све мирно. Ноћну тишину која почиње од првог мрака, преклиње по којој пијани глас међународника или тутњава којег талијанског аутомобила, који сад за чудо воле мрак — од кад је аустројски детаљман добио једну справу «за опсјенити простоту».

А аустро-талијанској конкуренцији сваког часа јављају се нови фактори. Талијани ових дана отварају своју телеграфску службу и агенцију за извјештавање! Имају безжични телеграф. Разумије се да ће њихови листови бити обавијештени, док они у Бечу скупо плаћају «Albanische Korrespondenz» да им ова сервисира као «оригинални телеграм» из Драча, а не из Скадра, које преноси из «Тарабоше» коме до Беча треба седам дана.

Удјелни прима «N. 1. Presse» од неких бечких новинара који се стробом сад тек буде и виде шта су платили 7-800 мил. круна. Они су мислили да ће «Слободна Арбанија» највише у Скадру бити као код своје куће, док сад виде да баш у Скадру у талијанским школама има пет пута више дјеце него у аустројским.

Прошлим писмом јавно сам вам да је отпутовало дванаест младића за талијанске војне школе, сад је и друга група од пет петоцама отпутовала!

За вријеме Турака јачи је фактор била аустројска него талијанска пропаганда, јер су за Аустрију радили сами Арбанаси школовани по Аустрији, док су Талијани свој рад давали у руке својих талијанских просвјетних радника што је давало могућности турским властима да им чине стање сметње. Сада кад је Арбанија ослобођена, сви они који су радили за рачун Аустрије, сматрају да је циљ њиховог рада постигнут — Арбанија је ослобођена, те не воде рачуна о посебним аустројским интересима,

јер имају пред очима само своје — арбанашке. Талијански пак просвјетни радници остају и даље вјерни идеји својој и неуморно раде на њеном остварењу т. ј. на италијанизовању мишљења, трговине и рада арбанашког.

Ако узмете представнике једних и других, на сваки начин Аустријанци немају кога истаћи овдје према једном de Rossati, талијанском санитетском пуковнику. Фини културан, свестрано образован (абс. права и медицине на париском универзитету, он је овдје формално при команди талијанског детаљмана, али у ствари он рукује радом на ширењу талијанства) на сваки начин далеко одскаче од аустројских «мјеродавних људи».

»Штампа».

Драч и Валона

Много се писало, у последње вријеме о Арбанији; у Европи се, међутим слабо зна што се тамо догађа. Изложена су разна гледишта: арбанашко, грчко, словенско, аустројско, талијанско и чак европско, али нико није изложио чињенице. Те чињенице, које сам дознао извршивши анкету у самој Арбанији, хтио бих сад да изложим у овом писму.

Есад-паша је неоспорно, бар за овај тренутак, главна личност у Арбанији. Цијела Љума, до Дебра, налази се под његовом директном управом; земља која се налази преко Дрима, највећим дијелом је у рукама људи који признају његову власт. То исто важи и за Љеш, и ако је међународна посада из Скадра, чим се чуло за преврат који Изет-паша спрема, послала тамо један одред.

Експедиција против Елбасана, које се Есад-паша одрекао, али која је у ствари његово дјело, подигла је браноцу Скадра углед у земљи. Она је показала, да он може да крене пет до шест хиљада људи. Арбанашке поглавице, које су му, за вријеме похода, телеграфисале, позивајући га да одустане од акције која може довести у питање јединство Албаније, сада се извињавају што су покушале да га одврате.

У овом тренутку, Есад-паша ради на томе, да украти и придобие католике Малисоре, са којима су његове присталице, највише дијелом, муслимани, у рђавих односима. Између његових присталица и Малисора дошло је било раније, у неколико махова, до крвавих сукоба.

Највећна манифестација измирења, које се у тој страни припрема, био је састанак између муслимана и католика, недавно, у Драчу. Око 600 Малисора, са Николом Мирасом Кастратом на челу, дошло је у Драч, у походе Есад-пашини. Изасланици су били примљени у вјеру у згради, у којој привремено заседава арбанашки сенат. Пожељиви им добродошлицу, Есад-паша је рекао, да је све дотле, док је Арбанија била под турком, ширење ово јерничкој војничкој дужности, али да је данас готов да жртвује и свој живот и свој иметак за арбанашку идеју. Сви Арбанаси, завршио је он, треба на том сложеном да раде, под управом принца Вида, кога је Европа изабрала.

Никола Мирас је одговорио, да се Малисори носе што су гости поглавице породице Топтени, највеће арбанашке породице, и да су готови да даду бесу Есаду. Један Малисор се тада попео на балкон будуће палате принца Вида, која се сада оправља, и одатле је одржао говор. Он је подјетно Арнауте, да је Европа уступила Црној Гори покрајину племена Хот и Груда. «Сада, када је постигнуто јединство свих Арнаута,

рекао је он, треба се спремити да се те покрајине што прије поврате».

Његов мали говор, који се завршио узвиком: «Живно рат!», изазвао је одушевљење.

Малисори, који су крштени, нијесу се одрекли народног обичаја да поштовање, које се поглавцима указује, има да одговара богатству његових поклона. Због тога их је Есад-паша и угостио сјајно. При поласку, раздјелио им је сразмјерно знатне суме. Осим тога, примио је у свој «жандармеријски одред» 200 Малисора и упутно их на Елбасан.

Углед, који Есад-паша ужива, види се и по томе што је он у преписци са кнезом Видом, преко кнежева учитеља арбанашког језика, и што се према њему опходе са много обзира страни конзули у Драчу, који званично опште са њим и дају му титулу предсједника арбанашког сената.

Против себе Есад-паша има непријатељство бејова и непонјерење међународне контролне комисије. Непријатељство бејова лако је објаснити. Њима не може бити пријатно што човек, који је до јуче био једнак са њима у арбанској хијерархији, стиче над Арнаутима толико велики утицај да је по готову већ постао њихов господар. Али ту није само у питању сујета; ту је у питању и хљеб. Беј живи од земљорадника и пастира. Ако Есад-паша, трудећи се да народ придобие, заведе у земљи ред и стане на пут злостављања, беј ће остати без својих главних прихода.

Има још нешто можда важније за последњих тридесет година: бејови су експлоатисали аустројску и талијанску пропаганду. Сваки беј се издавао као да господари једним крајем, мисионари су га плаћали, сматрајући да су задобили покрајину, задобивши и беја. Данас, међутим, закон понуде и тражње престаје да функциониса пред монополом Есад паше.

Као што се види, мржња арбанашких бејева потпуно је разумљива. Она је природна.

Психологија контролне комисије компликованија је, али је исто толико природна. Конзули којима је Европа ставила у задатак да организују Арбанију, схватили су свој задатак сасвим озбиљно. Осим професионалне сујете, они осјећају похвалну жељу да направе што већом и уређенијом кнежевину чија је организација њима повјерена.

Они су стекли увјерење да је питање њихове чести, хоће ли Арбанија бити велика, и престати да даје материјал европским листовима. Упорност становника Епира према идеји о великој Арбанији чудни и љути држље Есад пашини их баца у гњев. Јер паша из Тиране ствара јединство Арбаније без њих и на свој начин, указујући им у исто вријеме пошто вање у коме има проније.

Један скорашњи догађај илуструје најбоље ситуацију. Есад-паша је осјетно потребу да даде извјештање о својем походу на Елбасан. Послао је у Валону Мети беја Фрасарија, добивши претходно за њега гаранцију да ће проћи као један ранији изасланик, кога су Кемалове присталице убиле.

Доставши у Валону, Мети беј је показао контролној комисији једно писмо Бешир-аге, из кога се види, да Есад паша није умјешан у преврат Изет паше; затим је покушао да утврди да Есад није био умјешан ни у поход на Елбасан и да није послао против Акиф аге ни жандарме ни своје присталице. По његовом исказу, у Елбасану је била локална буна против елбасанског паше који је притиснуо народ наметима чисто за свој рачун.

не могу ти је превести, али врло добро знам да је то један од најслађих језика и да је анонимни аутор која нежна малена птица — нежна и слатка као џезина пјесма — која скакућући од граничног на граници, пјева пјесму овом лијепог пејзажу, чаробном у свом децембарском руху.

Док се јуче спуштасмо низ високе горе планинског ланца балканских Алпа, надио је лагано снјег и једва чујно шапутао путнику, како ће његов бијели плашт покртити крвава бојишта на оном голем стијењу и сакрити до прољећа сваки видљиви траг свему, што се збило од задњег снјига. Снјег, невјерјемо и студен пратили су нас док замаскосмо у хан. У ноћи се промијенило пријеме и у јутро је свануо лијеп и недар дан.

За нама високе Проклетије крију своје врхове бијелим зимским плештом, док им се на падинама црне хриди блистају у пуној свјетлости јутра — пред нама шире се просторна богата Метохија нешто меланхолична и тужна у својој зимској голотињи. Никада не видјех чаробнијега и лепшега пејзажа у зимско доба.

Када изађох из хана, са те лијепе природе, бацим поглед на дивну арбанашку дјевојку која је стајала до врата, носећи у руци лијепу киту руже. Руже у ово доба! Тко је тај дивни створ и коме те руже! — био сам радознао.

Красне дуге црне плетенице падале су јој до паса, била је средњегга стаса, али јака и сочна.

— «У ово доба руже?» упитам је, а она, као да може питање није чула, одврати упитом.

— «Је ли ту господин Н. Н.» (и спомене име једног србијанског часника).

— «Не. Он је јуче отпутовао са својом војском. А коме беш сада, лијепа дјевојко, поклонити ове руже, када је отпутовао онај којему си их сигурно намијенила?»

Она баци на ме оне своје дивне велике црне очи, у којима прочитах индискрецију мога питања — и одговори, не мање пријазна по лијепу, тужним посмјехом:

— Чувају их док не усахну. Убрала сам их јутрос, да их донесем оном господину који је силно волио руже. Али он је отпутовао! Српска се војска тако лијепо пошитола са нама, и ми настојасмо, да им буде, у колико је то могуће, лијепо међу нама. Један је ево волио руже, па ја му обегах носити киту свако јутро, док их нестане из наших вртава. Они и ни нама слободу — а ми вама што можемо...

Те ријечи, из устину једне дјевојке у арнаутској ношњи у овом крају подиљачном од Турске, звучиле су ми чудно. Пођемо неколико корачаја заједно и она мени ријечи сама зачетку. У мојој новој «знаци», лијепој «арнауткињи», упознах кћерку једне старе богате српске породице. Њезин отац је био у непрестаном сукобу

с арнаутским властима да је био приморан, да снаси својој породици живот, затјати своје срце и спољашно да се поарнауту.

Таквих случајева имаде у овим крајевима много.

Моји су сапутници били већ на ногама. Након што ми она поклати једну од оних лијепих својих ружа, коју ћу чувати међу најдражим својим успоменама, опростите се с лијежим чедом оних планина — и одем к друговима, да наставимо пут.

II.

Лијепо зимско јутро. Једно од оних сјајних јутара, тако лаким свјетлошћу, да вас готово хипнотизују. Три, четири сата после зоре сунце је уоближило студену атмосферу. Када се спустисмо у долину око поднева, било је топло као у првим данима септембра. Са мном путује један колега који је пратио српску војску у потоњем бојном сукобу; дошао је да поздрављив још једном овај крај, јер га редакција позивае натраг. Био је весело што ће брзо у свој милу Београд, био је весело јуче када је примио брзојан, али сада шути, замишљено: извјесно је под притиском суграђних носталгије. Заволи се овај крај, јер колико неугодности у њему, толико опет привлачности. Гледао сам и пратио сам при одласку многе, и код свију сам опазио уз радост што крећу у домовину и траг туге: код свију, код новинара и код војника, једнако. Не остављају се

ова мјеста, ма каква год нас радост другдје чекала, без некаквог меланхоличног осјећаја. То су крајеви у којима је изаш народ проживио најљепше своје досадашње дане. Бог зна, када ћемо се више, у животу, огријати у заносу, у којем проживјесмо лијепо перниод рата? Народ, у то чврсто вјерујемо, доживјеће још и лепших и знаменитијих дана од ових. Али ми? Људски је вијек одвећ кратак, а за овако епохалне и грандиозне догађаје треба више размака.

Некакав нас необичан осјећај обузме данас, када је рат већ далеко, на повратку у ове крајеве, одакле је пожар започео, да за неколико дана захвати читав наш Балкан и да запали оно што је морало да изгине. Далеки дни: изгледа да се њих ни овај пејзаж више не сјећа. На прољеће, када се природа обнови, нестане и задњег трага трагичним посљедицама огња и жељеца.

Кад и кад се чује из далека, далека једна слична муклој грмљавини грома; али није, то је глас који, отвореним грлом пут страна немирних и подлхх сусједа, јавља да је на стражи и да неће нико зломјерно проћи границу ових крајева, за чије су ослобођење српски синови толико крви пролили.

Иначе — све је мирно! Бујица живота је преузела свој редовни мирни ток.

Тамо видим познату кућицу. Врата су затворена, али у дворшту неколико

Председник контролне комисије позвао је Есад пашу на телеграф и поручио му жицом да није требало Мети беја ни кретати на тако далеки пут ако је имао да тако дјетињасто објашњава, и да контролна комисија и даље сматра лично њега одговорним за последице, које ситуација може имати. Знајући да га 500 холандско-арбанских жандарма не могу спрјечити да узме Елбасан, Есад је одговорио да комисија може тумачити његово изјашњење како хоће али да је Мети беј рекао истину. Ја ћу, додао је он, из љубави према отаџбини, учинити све да непријатељства престану.

Сјутра дан је код Елбасана била велика битка.

«Le Temps».

Бећир беј

Ратни суд у Валони осудио је на смрт вођу цариградских завјереника, турског мајора Бећир-беја, »Гривенског јунака«, како га Турци у последњем времену називају.

Глас о овој пресуди ожалостио је све Бећир-бејове пријатеље, а он их има у Цариграду врло много. У турској пријестолници зна се да је смртна пресуда морала да буде изречена, јер се у Арбанији још суди по турским законима, који сваког оног који покуша да створи преврат у земљи, осуђује на смрт. А у Цариграду нико више не одриче да је Бећир-беј отишао у Валону да изврши преврат. Али зато Бећир-беја ипак искрено сажалевају. А они турски родољуби који су последњих мјесеца непрестано доказивали да се Турска треба да окане свих авантура у Арбанији, сада окривљују инспираторе ове завјере и изјављују да због те препаљености турска империја губи једног од својих најбољих синова.

Бећир беј назвао се »Гривенским јунаком« због својих јуначких подвига за вријеме савезничког рата против Турске. Он се већ и својом спољашњом, својим држањем и својим кретањем издвајао од својих другова. Док су његови пријатељи без икаквог права додавали своме имену »беј«, Бећир се дуго вријеме потписивао сасвим скромно »ага«, и »беј« је постао тек кад је произведен за капетана.

Кад је отпочео рат против Турске, Бећир-беј је био у арбанашкој варошици Гривени. Он је одмах организовао борбу против Грка. Уз своје трупе којима је он командовао са још неколико турских официра, створио је и велике добровољачке чете које су грчким трупама наносиле много, врло много штете. Он, разумије се није могао да измијени свршетак рата, али је с пуно храбрости и много пожртвовања покушавао да колико толико спасе част своје отаџбине.

Бећир-беј је после рата написао једну врло интересантну књижицу. Он у њој описује моралну декаденцију своје отаџбине и у томе и налази узрок поразима и пропасти турске војске. Горким ријечима износи он у својој књижици малодушности турских официра и потпуно необузданост турских војника. Описује како је један по један официр кукавички напустио ове трупе, тако да је на свршетку рата имао свега пет официра. Даје страшну слику, слику варварског понашања турских војника, који су се у своје бјегство задржавали само онда кад су имали да силују жене и кћери сиромашних мухамеданаца.

Бећир даље износи како је становништво било потпуно равнодушно према турским трупама које су се бориле. Није хтјело да учини никакву услугу војни ко-

ја се налазила у покрету. Чиновници су, међутим, били највећи плашљивци, јер су бјежали први, прије него што је и најлазила озбиљнија опасност. Хвали старије официре као људе који су до краја вршили своју дужност, док су млади људи, млади официри бјежали као препелице.

Бећир-беј је осуђен на смрт, али се пресуда, како изгледа, неће још извршити, пошто су на њему примјењени знаци душевне поремећености. У Валони се сматра да је то симулирање, али у Цариграду се мисли да је Бећир-беј занста полудео, и на основу тога раде да му израде помиловање.

Дневник

Исплаћивање реквизиције. Комисија за преглед и уређење рачуна реквизиције већ је при крају са сређивањем тих рачуна. Поводом тога, Кр. Министарски Савјет дошло је ријешење да се реквирирани артикли имају плаћати и то:

свако кило говеђег и брављег меса, по П. 1.—

свако кило сијена, по П. 0.06;

свако кило овршине, по П. 0.02;

свако кило сламе, по П. 0.02;

свако кило жита (кукуруза), по П. 0.18;

свако кило пшенице, по П. 0.20;

свако кило јечма, по П. 0.16;

свако кило овса, по П. 0.14;

свако кило брашна, по П. 0.20;

свако кило уља, по П. 1.20;

свако кило соли, по П. 0.20;

кубни метар дрва, по П. 7.—

Исплата већ је извршена у Ва-

сојевињској и Морачкој области, а продужује се у Приморско-Црмничкој. У брзо ће се отпочети са исплатом и у осталим областима.

Са овим обавијештавамо заинтересоване да не би са појединим молбама и долажењем на Цетинје били изложени излишним трошковима.

»Балканска Царица« у Скопљу. Јавили смо да је основано Народно Позориште у Скопљу, којему на челу стоје познати грчки драматичар, г. Бран. Нушић. Позориште је до сада имало врло много успјеха у раду и одлични избор репертоара и глумачких снага задобио је одмах њепске публике.

Светосавску Прославу прославило је свечано скопско народно позориште. У вече се приказивала »Балканска Царица« од Његовог Величанства, нашег Краља Господара. Позориште је било препуно, а приказивање првога реда, што је изазвало одушевљење у публици.

Са представе је упућен поздравни телеграм нашем Краљу Господару.

Светосавске прославе у Босни и Херцеговини. Св. Сава је и ове године прослављен на достојан и

ова ће земља показати, како је њезина плодност неискривна и непрекидна.

Ово су они предјели, који су највише штете претрпјели у минулом рату: виде се још дубоки прокони и густе редови шанчева, ту и тамо рушевине кућа и опустошени вртви. Кроз читав децембар била се ту и ноћу и дању, без престанка, крвава битка у одбрани и навали. Да се дође до циља, морала се освајати земља педаљ за педаљом и дизати у лагум све што је стајало на путу, јер је бјежећа војска сваку кућу и најмањи заклон претварала у мала утврђења. Ко не познаје једва мимолудну ратну историју овога краја, могао би помислити да је сјеверна зимска олуја и ту да прошла, па да је својом гигантском руком створила сву ову пустош у рушевину пред нашим очима. Како идемо даље и ближе Баковици, видимо да је читаво околица сачувала трагични изглед рата. Дебла поломљених стабала гледају тужно на своје другове, што ту и тамо леже у изгледу људских љешева. Перивоји богатих паша и снахија претворени су у пустош. Све куће које нијесу потпуно уништене, до саме вароши Баковице, пуне су пукотина у зидовима под откритеним кровом и посијане куршумима. Поломљена врата и прозори откривају оку путника, са својим још неуклоњеним барикадама, задње часове борбе.

Станови, у које се вратиле власници након бјегства, поправљени су на брзу

српски начин у Босни и Херцеговини, као што и доликује да се слави овај велики српски светитељ.

Са задовољством биљежимо да су у Билећи, том приликом, родољубиви дилетанти приказивали Балканску Царицу од Њ. В. Краља Господара, а у Бугојну Књаза Арванита, драмски комад који је написао Његово Величанство.

У Тузли је давана жива слика »Црногорка међу рањеницима«.

Јавно предавање о Владици Раду. Професор Андра Гавриловић из Биограда, српски књижевник, одржао је у недјељу, 19. ов. мјесеца, у 8^{1/2} часова у вече у Зетском Дому јавно предавање о Владици Раду.

Предавач је изнио о Владици мношину до сада непознатих података.

Главни дијелови предавања су били ови:

1883. О првој пјесми Владичиној — Прво путовање у Беч и Петроград; тегобе око штампања прве књиге.

1837. Владика и Метерних — Шта мисли Владика? — Мисли о путу у Париз. — Једна непозната пјесма Владичина. — Владика као новинар. — Извјештаји о његову путу.

1844. Забава у Задру. — У Трсту. — Владика у Бечу. — Анегдоте.

Предавање је било необично занимљиво и слушаоци су с највећом пажњом и одобравањем наградили лијепе изводе г. предавача. Сва мјеста у Зетском Дому била су распродана, тако да су се многи посјетиоци који нијесу били резервисали мјесто, морали вратити. Најугледнији представници цетињског друштва били су присутни. Г. Гавриловић је сјутра дан отпутовао са Цетина одкле је понио најљепше успомене.

Учитељско удружење. На дан 19. ов. мј. у Подгорици је одржан скуп учитеља из Подгорице, Зете, Куча, Браговица, Пипера и оближњих школа у циљу организовања удружења.

Скуп је био одлично посјећен, а најинтересантније изјавили су: за председника г. Шкипи Протић, управитељ основ школе г. Мића Вукчић, за потпредјелика за дјеловоју г. Јован Петковић, и за благајника г-ђа Ђ. Поповићка.

Идући скуп је заказан за 9. фебруар ове године у Подгорици.

Смрт старог борца. — Пизу нам из Љубиња: На Нову Годину умро је сердар Јевто Калаџић. Име овога усташа и јунака из херцеговачког устанка мало је познато нашој јавности, премда је својим радом заслужио да остане у најбољој успомени српског на-

руку — и у њих се опет вратио стари живот. Али он који су још и данас пусти, тугаливо мотре то обнављање око себе, и чекају нове власнике да им издају рачуна. То је оно, због чега путнику изгледа, да оно нијесу последице рата, него трагови олује која је ту да прошла, па нешто порушила, нешто поштедила.

Баковица је близу. Пролазимо уз ограђено земљиште бијелим плотом. Пали јунаци за ослобођење у сјенама стабала ту почивају. Да им угоднији буде починак, далеко од уже домовине, оно што поштеди огањ и жељезо, поштеди и коса зиме, па се тај широки квадрат земљишта још зелени — и изгледа неривој мртваци, а не гробље.

Пут је жив непрестаним проласком сељака из оближњих мјеста што иду по дневне потребе у Баковицу, или проласком чета и њихове коморе. Пролазе ту да они који побјегоше буну својих сусједа, па видјевши да је српска војска брзо угушили сваку побуну, разумјеше да им нема друге до ли повратити се на своја стара огњишта и предати оружје. Када пролазе мимо побједоносне војске, пролазе покуњени и посрамљени.

Вјероломство им је остало некажњено — и та племенистост побједника обара њихове очи пред њим када пролази.

Данас обећавају »бесу« Господару Ловћена и одбијају од себе ласкаве понуде заводника.

рода. Покојни Јевто родио се у селу Ивици код Љубиња од прилике 1833. године. Још у дјетињству показивао је Јевто чврсту вољу и јуначко срце, те се могло одмах вијети да ће од њега нешто бити. Чим су се почеле подизати прве усташе, нашао се пок. сердар у њиховој средини, те је тако од прве Вукаловићеве пушке до окупације био увијек на ногама. Уз своје Ивичане био је добро познат свима онима који су хтјели живити туђом муком. Као јунака цијенили су га и муслимани, те су многи настојали да живе с њиме у што пријатељским односима. Задње двије године био је ослабио, те је ријетко излазио из куће. Кад је чуо да је пукла пушка на црногорско-турској граници, чисто се подмладио и увијек жалио што и он не може да помогне својој браћи. Умро је тихо без великих мука у 80-ој години, сав сретан што су Срби, а нарочито његови мили Црногорци, онако сјајно напредовали на бојним пољима. У очи саме смрти сјетио се »!Просвјете«, те је наредио сину да га упише за утемељача, што је син одмах и учинио и утемељачину уплатио. Бег да му душу прости!

РАЗНЕ ВИЈЕСТИ

Грчка и Турска. »Рајтеров Биро« тврди да је свршен пројект ноте, којом се ријешење великих сила по питању острва Егејског Мора и Енира има саопштити у Цариграду и у Атини. Тај пројекат ноте подијеће се на одобрење великим силама.

Грци и Бугари. Бугарска Телеграфска Агенција јавља да је, услед корака бугарске владе, грчка влада наредила да се евакуишу црква Св. Тирила и Методија у Солуну и школа која је уз цркву, које су Грци ту скоро силом заузели, и да је обећала да ће наредити и евакуисање бугарског генералног конзулата у Солуну.

Грчко турско спор. Односно острва, портини кругови непрестано имају исто гледиште, али у исто вријеме демантују као апсурдне гласове, да је тобож Порта покушала или да намјерава да искрца трупе на Хиос. Такво предузеће не би било могуће док Турска не би себи обезбиједила надмоћност на мору. Кругови младотурског комитета држе, да би Порта могла примити трансакцију основану на враћању Хиоса и Митилене Турској, а Турска да за то уступи Грчкој нека острва у Егејском Мору, која немају вриједности за Турску, па чак и острво Родос.

»Жен Тирк« вели да је могуће наћи ријешење, водећи рачуна о легитимним захтјевима Турске, а у исто вријеме задовољавајући самољубље Грчке.

Грчки дипломатски кругови демантују прорисане вријести о директним преговорима између Турске и Грчке о острвима, као и о посредовању Румуније по том питању.

Увоз са Балкана у Аустро-Угарску. »Аз Ешт« јавља да је министар привреде наредио да се због говеће куге у балканским државама затвори граница. Жива

Задњи разбојнички упад, на који се осмјелише арбанашка племена и који је био достојно кажњен од наше и србијанске војске, понука наше државе да на пограничним локацијама поставе дуг ланац добрих батерија и будну стражу, да тако обезбиједи мир у новим освојеним крајевима. И данас се нико више не усуђује ни помислити на какав упад; то се најбоље види по томе, што се готово сваки дан бунтовници враћају у великим масама, те просећи милост, предавају оружје. Дневно се кордон отвара један пут, да пусти пролаз овим бјегунцима. Дан прије уласка напреду у чопорима пред кордон страже. Нијесу ту само мушкарци, него и жене и деца из арнаутских племена која пребјегоше у границе »независне« Арбаније након пораза. Мушкарци, жене и деца пружају најјаднију слику биједи. И за душманина човек има сажалења, па мора ганути и ова тужна поворка која испашта туђе гријехове — гријехове Европе.

Мало још — и путник неће више гледати трагове оне крваве олује која је прохујала кроз Бакан.

Сутон је падао и ми улазисмо у варош.

Јаша Гргашевић.

жена раде не знам који посао. Иза врта шкрини коло над бунаром. Једна мирна сеоска потлеушица живи понови својим старим жином. А лани у ово доба! Чета вјероломних Арнаута претвори тај мали пољски стаи у караулу. Видиш још живу слику црногорског војника, како пред самим вратима пада на леђа просвирана мозга. Видим краткотрајни бој и смрт арнаутске чете. Што је остало од свега тога? Зидови су посијани оловом маузерки; али путник то не примјеђује и пролази ту да као да ништа и није било. Крв, која је овуда проливена, упила је земља да се окријени за будући плод, а сви они крвави призори, што су се овуда одиграли, ућаше у бесконачност прошлости. Метохија је преузела свој мирни широки дах живота, лијечи своје ране, крије их. Зима је, и сада је све голо осим у оним положајима који се још нешто зелене, јер су у завјетрини, а под упливом Јонског мора.

Ево, два пута пролазим ту да — али оба у зимско доба, па не знам како изгледа овај перивој у плодно доба године; када се сада у децембру ту да шири још јаки дах касног љета, сачињен од мириса земље, биљка и сунца — како мора бити онда? Метохијска равница шири се пред нама, блистајући се под теташењем сунца, у шаренилу својих боја. Запуштено је могла подивљачити овај крај, али не уништити. Нетом црногорска влада стави у кријеност свој препородилачки програм,

стока и роба увијена у сијено или сламу не могу се увозити из балканских земаља.

Румунски пријестолонаследник. Румунски пријестолонаследник посетио је Бетман Холвега, њемачког канцелара, и код њега се подужије бавио.

Бугарске клевете. Атинска Телеграфска Агенција категорички демантује вијести бугарских листова, а нарочито оне из «Препорца», по којима се тобож из граничних вароши јавља о многобројним убиствима, која су извршили Грци над Бугарима. Те клевете публиковане су једно ради фанатизовања бугарског јавног мишљења и да би се дао изглед репресалија постојима Бугара према грчком мирном становништву у Тракији.

Санитетски Савјет у Бечу. Санитетски Савјет на својој седници од 11. ов. мј. поздравео је мјере, које је предузео министар народне привреде, а којима се тежи да се спријечи са Балкана увоз стоке болесне од туберкулозе. Затим је усвојио резолуцију, којом узима к знању предузете мјере за спречавање уноса говеђе куге, која сада бјесни у Бугарској и позвао је владу, да предузме све могуће мјере за спречавање уноса ове заразе.

Савјет је исто тако поздравео пројектовано изашиљање (у Бугарску) комисије, која би имала задатак да проучава говеђу кугу, а затим је још својом резолуцијом позвао владу да предузме оштре мјере за спречавање кријумчарења стоке са Балкана.

Аустријски брод пред Валомом. Аустријски стационарни брод «Пантер», који је прије неколико дана отишао у Пул да му се инсталише безжични телеграф, вратио се пред Валону.

ТЕЛЕГРАМИ

Бечки парламенаш

Беч, 18. јануара
Одгођено је засиједање парламента, пошто су сви напори да Чеси опструкционисте прекину са опструкцијом, остали безуспјешни. — Бечки Кор. Биро.

Веницелос у Бечу

Беч, 18. јануара
Веницелос је доручковао код грофа Берхтолда. — Бечки Кор. Биро.

Српски пријестолонаследник

Петроград, 18. јануара
Српски пријестолонаследник био је на ручку код Цара. — Бечки Кор. Биро.

Преговори с Есад Пашом

Драч, 18. јануара
Њемачки и енглески члан контролне комисије стигли су да преговарају с Есад пашом. — Бечки Кор. Биро.

Српско-бугарски односи

Софија, 18. јануара
«Дневник» пише да је руско посланство у Софији поново интервенисало у прилог српско-бугарског зближења. Радославов је изјавио да је то немогуће докле год Срби угњетњавају Бугаре у Македонији. — Бечки Кор. Биро.

Црногорско изасланство у Петрограду.

Петроград, 18. јануара
Црногорско изасланство које предводи генерал Бећир, отпутовало је вечерас у 7 сати. — Вјестник.

Одликовање црногорског изасланства.

Петроград, 18. јануара
Цар је одликовао генерала Бећира орденом Св. Станислава I степена, командира Мартиновића Св. Станиславом II степена, и барјактара Сава Мартиновића са сребрном медаљом о врату на Владимирском рубану. — Вјестник.

Одликовање Пашића.

Петроград, 18. јануара
Предсједника Српског Министарског Савјета, г. Пашића, Цар је одликовао дијамантима за декорацију Александра Невског.

Бивши румунски министар Херјен одликован је Св. Аном I степена. — Вјестник.

Русија за Црногорске Инвалиде.

Москва, 18. јануара
Предсједник Бурсанског комитета имао је част предати Њ. Ц. Височанству Великој Књагини Милицији 11000 рубаља, као помоћ за црногорске војнике који су рањени у посљедњим ратовима. — Вјестник.

Један деманши.

Биоград, 19. јануара
Страна штампа доноси вијести да се старо муслиманско гробље у Скопљу употребљава као вашириште за свиње, што је изазвало велико незадовољство у муслиманском становништву.

Ове вијести су тенденциозне и лажне. Треба знати да је прије пет година, под турском управом, ово гробље било напуштено и употребљено за вашириште. Скопска Општина је задржала то стање ствари. Све вијести и комбинације које се у том смислу шире, потпуно су ван дискусије. — Биоградски Пресбиро.

Општински избори у Србији.

Биоград, 20. јануара
Резултати општинских избора дали су јуче велику већину владиној странци старих радикала. Познати резултати су врло повољни. — Биоградски Пресбиро.

Биоград, 21. јануара
Познати резултати са општинских избора дају 632 општинске старе радикалима, 1234 самосталцима, 96 либералима, 69 напредњацима, 13 социјалистима и 19 неуралним. Још нијесу познати резултати из 407 општина. Осигурана је већина старих радикалима и ј. владиној странци. — Биоградски Пресбиро.

Путовање Г. Веницелоса.

Беч, 19. јануара
Цар је одликовао Веницелоса, грчког министра предсједника, великим крстом Леополдова реда и примио га у аудиенцију којој је сљедовао ручак у част Веницелоса — Веницелос је у вече отпутовао за Петроград. — Бечки Кор. Биро.

Петроград, 21. јануара
Веницелос је стигао у Петроград, посетио Сазонова и Цара. Г. Пашић је посетио Веницелоса. — Бечки Кор. Биро.

Петроград, 22. јануара
Цар је примио Веницелоса у аудиенцију и одликовао га орденом Александра Невског. Веницелос је имао дуг разговор са Пашићем, а исто тако са Коковцовом. — Бечки Кор. Биро.

Цариград, 21. јануара
Министарство Иностраних Дјела изјављује да се у разговорима Веницелоса са амбасадорима Турске у Лондону и у Бечу није могла постићи основица за непосредне грчко-турске преговоре односно острва.

Грчка и Турска.

Атина, 21. јануара
Турски министар Галиб беј, предао је Краљу своја акредитивна писма. Краљ је увјеравао да ће се од свег срца трудити да помогне

министру у његовим намјерама да односи између двије државе постану право пријатељство. — Бечки Кор. Биро.

Турски посланик у Петрограду.

Цариград, 19. јануара
Бивши турски посланик на Цетињу, Садредин, одређен је за посланика у Петрограду. — Бечки Кор. Биро.

Суђење Бећир-аги.

Валона, 19. јануара
Ратни суд је осудио Бећир агу на смрт, девет официра на петнаест година и једнога официра ни годину дана заточења. — Бечки Кор. Биро.

Париз, 20. јануара
Хавасовој Агенцији јављају из Валоне да ће извршење осуде над Бећир-агом и другим официрима бити обустављено до доласка кнеза Вида који ће одлучити о цијелој ствари. — Бечки Кор. Биро.

Есад Паша.

Рим, 20. јануара
Агенцији Стефани јављају из Драча да су се делегати међународне комисије споразумјели са Есад пашом да овај преда оставку. Комисија ће доћи у Драч и дозволити Есад паши да пође у сусрет кнезу Виду. — Бечки Кор. Биро.

Ћој на Грчко-арбанашкој граници.

Валона, 22. јануара
Бију се бојеви на грчко-арбанашкој граници између грчких чета и арбанашке жандармерије. — Бечки Кор. Биро.

Одјаци савернске афере.

Штрасбург, 21. јануара
Пуковник Рајтер и поручник Форстнер који су увриједили становништво у Алзасу и Лорени, премјештени су у друге пукове. — Бечки Кор. Биро.

ОГЛАСИ CRNOJEVIĆ Важно

Част ми је скренути пажњу штованој господи трговцима и осталим потрошачима гвожђарије да имама на продају сљедеће гвожђарске артикле.

- 1) 900 комада бургија од кованог челика Мартин — дугачке 180 до 190 см; дебеле мм. 25—26.
 - 2) 400 комада бургија од ливеног челика Мартин — дугачке 180 до 90 см. дебеле мм. 25—26.
 - 3) 1100 комада ђускија од кованог гвожђа од 12 до 14 к-грама тежине.
 - 4) 700 комада маљева, тежине 5 до 7 к-грама.
 - 5) 3600 комада маљница, тежине од 2 до 3 к-грама.
 - 6) 600 комада маца, тежине од 2½ до 4 к-грама.
 - 7) 7400 комада трнокопа од кованог челика, облик талијански од 2½ до 3,5 к-грама тежине.
 - 8) 5200 комада лопата од кованог челика, тежина 1 до 1,5 к-грам.
 - 9) 900 комада лопата за товарије с врхом од 1 до 1,5 к-грам.
 - 10) 2100 комада мотика од кованог челика од 1 до 1,5 к-грам.
 - 11) 610 комада гребуља кованих са 12 зубаца.
 - 12) 150 комада тапа, дужине м. 1'20 до 1'50, пречник мм. 20.
 - 13) 450 комада сјекира од 1,5 до 2 к-грама тежине.
 - 14) 300 комада сјекира за тесање средње величине.
 - 15) 800 комада косијера.
 - 16) 150 комада мотика четвороуголних.
- Цио овај материјал продајем за перпера 35.740 франко Бар. За остале услове или мање количине изволите се обратити на фирму П. А. Гвозденовић, Trieste, Punto franco N-ro 10. Бр. 5. 1—1.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Ноћу између 11. и 12. овог мјесеца јавио се пожар у мојој кући ондје на Цетињу. Бјеше се од оцака запалио лијес под кровом, ватра се раширила у велико и плам већ избио изнад крова, да се по свему чињаше, е нема помоћи, већ да ће кућа сва изгорети. Али чим се пожар примјетио валом се слегло цетињско становништво, да гаси и нарочито извјесни од приситних толико су витешки и по пијену свог живота убржђавали гасећи, да је то тешко описати!... Најбољи је доказ тога то, што је за кратко вријеме, без скоро икаквих и примитивних а камо ли модерних средстава за гашење пожара, већ једино тим људским пожртвовањем тако већ развијена ватра не само локализована, но и потпуно угашена! Овако што под истим околностима, држим; да се може постићи само код нас у Црној Гори!...

С наведеног сматрам за своју најпријатнију дужност овим топло благодарити свијема оним, који ма како и ма колико допринијеше, да се речени пожар угаси, жалећи што ондје не могу изрично именовати све оне, који се при том гашењу особито истакосе, бојећи се да које од тих имена случајно не изостане.

Цетиње, 15. јануара 1914.

Васе Крилова

ПОМЕН

Извјештавамо сроднике, пријатеље и познанике: да ћемо у недјељу, 26. овог мјесеца, у 9 сати изјутра, на Новом Гробљу држати годишњи парастос нашим драгим и незаборављеним покојницима: оцу, односно свекру

† САВУ,

и браћи, односно мужевима:

† РИСТУ,

погинулом при јуришу на Тарабашу 26. јануара 1913. године, и

† ЂУРУ,

преминулом у Америци.

Доњи Крај, 21. јануара 1914. год.

У име своје и ожалошћене породице:
Јоко, Анђе и Стане — Иванишевићи.
бр. 6. 1,1

ПОМЕН

Јављамо нашој својти, пријатељима и познаницима да ћемо 26. ов. мј. држати у цркви Стравевиној годишњи помен нашем непрежаљеном брату

† Миливоју А. Никчевићу
поручику,

погинулом при јуришу на Бардањолту прошле године.

Никшић, 20. јануара 1914. г.

Ожалошћене сестре: Божана, Ђетна и Крстиња.

бр. 2. 1,1

ПОМЕН

Браство Секуловићи ће на дан 25. јануара ове године у цркви у Брскуту датовати годишњи помен својој браћи:

†

потпоручику Вуксану, барјактару Миру, Перу, Тодору, Ниши, Гавру, Ђорђији и Миљану — Секуловићима, погинулим у црногорско-турском рату на Дечићу, Бардањолту и Ђаковици. О чему извјештавамо све своје пријатеље и својту.

У име Секуловића: Командир Богдан, поручик Милета, официр Ђоле, официр Миран, капетан Мојсија, барјактар Љацо и Рако — Секуловићи.

бр. 3. 1,1



П. п. бр. 15 20—50